Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

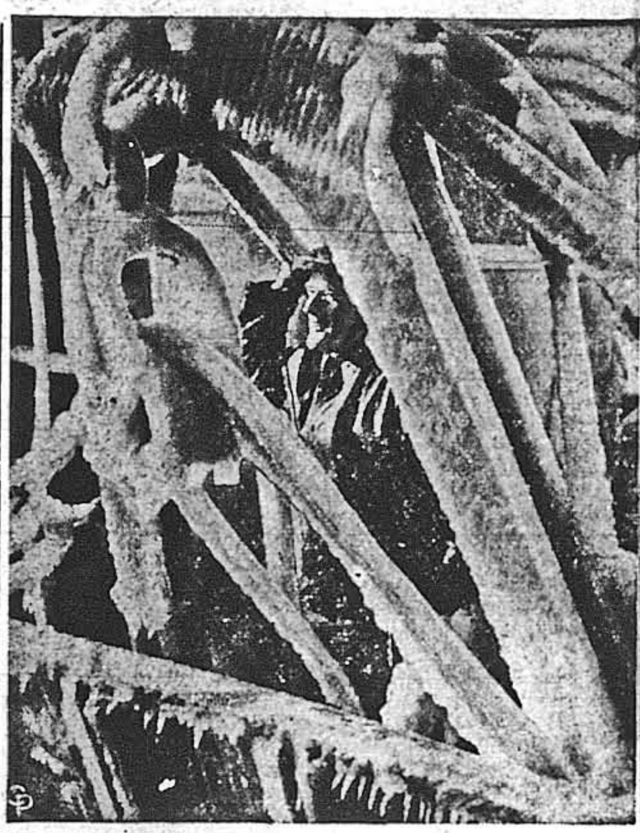
Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телеф.: BErgen 4-0237 4-0807
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 26. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 1-го ЛЮТОГО 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 26. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 1, 1952. VOL. LX

ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК АТОМОВОЇ СИЛИ

Вашингтон. — Комісія Атомової Енергії звітує, що пошукування за всілякими родами ядрової енергії спричинила видатки висотою дол. 2,805,411,139 від самого початку в червні 1940 р. до 30. червня 1951 р. Крім того величезні суми на атомові досліди видали збройні сили при виконуванні своїх програм. — Поодинокі приділи, ухвалювані Конгресом на атомові цілі, дають загальну суму дол. 6,376,108,752, а з того ще не видано коло півтора більйона долярів. Звіт комісії, видрукуваний на 211 сторінках виявляє, що велетенські заводи виробляють тепер з повним розгоном найновішу жахливу зброю всілякого роду і то такy, що її можна „вакопичити" в магазинах і тримати на поготові у противенстві до початкової зброї, якої можна було уживати безпосередньо перед дією. Дальші інформації такі: матеріяли для постачання атомової сили, тобто — плютоній і уран-235, використовуються на виріб зброї з найбільшим поспіхом. В Овк Ридж, у стейті Тенесі, введено в життя цілком нову продукцію. Приписанні в 1950 р. праці підуть приспішеним темпом в новім фіскальнім році, що починається з 1 липня поточного року коштом двох більйонів. Науковці роблять зусилля видістати від природи нові інформації для „більшої енергії з атому". Теперішня сила атому, дуже мала в порівнанні з тією, яку надіються розгорнути. Зроблено важливий поступ при розвитку нових реакторів для виробу нових вибухових матеріялів, які будуть пускати в рух кораблі і літаки та виробляти промислову силу. Коротко згадано — про виріб нових стратегічних родів зброї, виробловаих на полях Невади і коло островів Еніветок.

В лябораторії Комісії Атомової Енергії в Брукгейвен, на Лонг Айленд, у стейті Ню Йорк, придумано атомове радіювання, що при його допомозі можна збільшити наслідні риски організмів на 17,000 разів в порівнанні з теперішніми: Це буде придатне для збільшення харчової сили природних рослин, а навіть перебачується плекання фармерами штучних рослин, щоб з них добувати харчові засоби.

ВАМ ХОЛОДНО? Що ж тоді мав би сказати Ендру Грент і члени залоги його риболовного судна „Кеті Д", які в такому обмерзлому виді заплили вчора до причалу Фултон Фіш Маркет в Ню Йорку.

АДМ. М'КОРМИК ПРИЗНАЧЕНИЙ ГОЛОВНИМ КОМАНДАНТОМ НА АТЛАНТИКУ

Лондон. — Після довших переговорів та за згодою прем'єра Винстона Черчила, командант американської фльоти на Атлантику, адмірал Л. Д. Мек Кормик дістав призначення перебрати головне командування аліянтських воєнно-морських збройних сил на Атлантику. Рівночасно британський адмірал сер Вільям Ендрyз був найменований заступником головного команданта, а теперішній шеф британської фльоти на домашніх водах, адмірал сер Дж. Крізі, був обраний головним командантом аліянтської фльоти на Східному Атлантику, що буде підпорядкована головному командуванню адм. Мек Кормика. Вже після проголошення цих призначень, прем'єр Черчил, який — впродовж цілого року виступав проти такої організації на Атлантику, заявив в Палаті Громад, що він ще й тепер не цілком переконаний щодо її необхідности і доцільности. — Адмірал Мек Кормик був призначений на цей пост президентом Труманом і тепер він дістав одноцушну апробату з боку Заступників Ради Північно-Атлантійського Пакту, керівного політичного органу Організації Північно - Атлантійського Пакту. Президент Труман, приймаючи до відома апробату номінації адм. Мек Кормика, заявив в листі до голови Атлантійської Ради, що цей крок він вважає дальшим прогресом в заходах спільної оборони. Завдання командування адм. Мек Кормика на Атлантику відповідатимуть завданням очолюваної ген. Айзенгавером аліянтської головної кватирі в Европі. Хоча ці два команданти не будуть від себе залежні, проте вони будуть в постійному контакті та співпрацюватимуть.

ЄГИПЕТ СХИЛЬНИЙ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ З БРИТАНІЄЮ

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР ВИЯВИВ ГОТОВІСТЬ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У СПІЛЬНІЙ ОБОРОНІ

Каїро. — Новий прем'єр Єгипту, Алі Магер Паша, заявив вчора, що його уряд готовий вислухати кожну нову пропозицію уряду Британії в справі замирення між обома країнами „Ми схильні обмірковати кожне порозуміння, яке британський уряд міг би запропонувати" — заявив прем'єр Магер Паша кореспондентам, коментуючи твердження британського секретаря закордонних справ Ідена в Палаті Громад в Лондоні попереднього дня, що Британія бажає собі з Єгиптом порозуміння, яке задовольнило б національні аспірації єгиптян та забезпечувало оборону Суезу. Магер Паша склав свою заяву негайно після розмови з британським амбасадором сер Ралфом Стівенсоном, який вперше відвідав короля Фарука від 9-го жовтня, коли то Єгипет проголосив неважним свій договір з Британією в справі Суезу. Разом з британським амбасадором єгипетського короля і прем'єра відвідали теж амбасадори Злучених Держав і Франції, повторюючи свої пропозиції щодо участи Єгипту в плянованій спільній обороні середземноморського простору. Того самого дня прем'єр Магер Паша сам запропонував представникові лондонської газети окреме інтерв'ю, що з черги вважається „приязним жестом" у відношенні до Британії. Всі ці події викликують оправданий оптимізм щодо можливостей мирного полагодження англо-єгипетського конфлікту, який від чотирьох місяців становить одну з найголовніших проблем в теперішній міжнародній кризі. Тимчасом з Лондону повідомлено, що з'єднання британської фльоти відбудуть разом воєнні вправи. Це повідомлення надстільки незвичайне, що досі завжди було навпаки, середземноморська фльота прилучувалася до воєнних вправ на домашніх водах.

Палата ухвалила реорганізацію податкового бюра

Вашингтон. — Палата Репрезентантів словним голосуванням одобрила плян Трумана для реорганізації Бюра Внутрішніх Прибутків. В зв'язку з цим стоїть інша справа, а саме постановлення суд Генрі В. Грунвалда за непослух Конгресові. Комісія способів і засобів Палати одноголосно вирішила заждати від повної Палати признати його винуватим у непослусі. Над його адвокатом, Вилісмом Повер Малоні, буде дебата безпосередньо в самій Палаті. Головною комісії, що має вести слідство над департаментом справедливости, стане мабуть конгресмен Емануель Селлер з Ню Йорку. — Щодо реорганізації податкового бюра, то в законопроєкті вміщена постанова, що теперішніх 64 податкові побори митимуть підлягати іспитові перед комісією цивільної служби і затримати свої становища, якщо витримають іспити.

Сен. Мек Карті відкриває комуніста в Білому Домі

Вашингтон. — Сен. Джозеф МекКарті вийшов з ще одним закидом проти адміністрації Трумана, а саме, що при боці президента в Білому Домі працює комуніст і колишній союзник-приятель канадійського шпигунського шефа, Філео Наш, урожденець стейту Висконсин, що з нього походить і МекКарті. Сенатор доводить, що Наш вступив до Комуністичної партії в початках 1940 р., а його дім у Торонто, в Канаді був пристановищем шпигунів. Він дістався на урядовця Білого Дому в червні 1945 року і тепер реферує справи меншин. МекКарті доводить, що Наш має постійні зв'язки з комуністами; що він дописує до комуністичного органу „Канадіян Трібюн" і що він був близьким приятелем засуджених канадійських шпигів.

● Перший стейтовий бюджет з ЗДА понад більйон долярів предложив губернатор Ню Йорку, Тамес Е. Дюї. Він вказує видатки висотою $1,092,760,887 на майбутній адміністраційний рік, що починається з 1 квітня.

4,500 акрів під фабрику літаків б. Ню Йорку

Ривергед, Л. Ай. — Команда фльоти приготовляється до перебрання в посідання коло 4,500 акрів землі в околиці Калвертон - Манорвил - Ривер коло Рисергед на побудову фабрики реактивних літаків коштом $22,000,000, як про це сповістив конгресмен Ернест Грінвуд. Фабрику буде вести фірма Грунман. Серед земель, що мають перебрати, находиться фармерська земля величиною 1,100 акрів і належить до 31 фармерів. Там теж стоїть багато господарських будинків і мешкальних домів. Їх треба буде передати урядові оборонної продукції.

АЧЕСОН ЗАСПОКОЮЄ ЄГИПЕТ

Вашингтон. — Секретар стейту, Дін Ачесон, зробив спробу захотіти новий уряд Єгипту приєднатися до дискусії чотирьох держав над справою команди Середнього Сходу. Предложення складане Злученими Державами, Британією, Францією й Туреччиною вислано Єгиптові ще 13 жовтня 1951 р. однак його відкинено без дискусії. Словами, придуманими для звернення уваги нового єгипетського уряду, Ачесон звернув справу на пресовій конференції, кажучи, що цей проєкт не був поставлений в формі: „Хочеш — то бери, а ні — то лиши". Нема причин думати, що великі держави хотіли приневолити Єгипет приступити до нового порозуміння. Розмову з кореспондентами завів Ачесон саме тоді, коли з Каїро наспіли вісті, що новий єгипетський прем'єр, Алі Магер Паша, схильний переговорити плян чотирьох держав, вважаючи теж, що спір за Суезький канал залишений на переговори між Єгиптом і Британією. Таким способом Ачесон потвердив намір Америки не вмішуватися в цей спір, але не давати надій на посередництво Злучених Держав для налагодження спору. При цій нагоді Ачесон злегковажив протест Совєтів проти складення Середньо-Східної команди, в якому Совєти назвали „агресивною політикою" нову умову чотирьох держав. Ачесон сказав, що ця умова придумана так, щоб дати спромогу країнам Близького Сходу обороняти себе від чужої агресії.

ДАЛЬШІ УСПІХИ УКК В ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СПРАВИ

ПРОФ. ДОБРЯНСЬКОМУ ЗАПРОПОНОВАНО ПОВТОРИТИ ВИСТУП НА ТЕЛЕВІЗІЇ. ЙОГО ПРОМОВУ НА МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ ВТЯГНЕНО ДО КОНГРЕСОВОГО РЕКОРДУ

Вашингтон. — Радієва і телевізійна сітка Думонд запропонувала конгресменові Керстенові, комішенерові О'Коннорові, проф. Биригемові і проф. Добрянському, голові Українського Конгресового Комітету, щоб вони повторили свою телевізійну дискусію з 20-го січня на тему Акту Взаємної Безпеки. Дискусія, яку повторено 27-го січня через Ліберті Нетворк в Далес, Тексас, що розпоряджає 350 стаціями радієвих по Середньому Заході, відносилася головно до доповнення Керстена до згаданого Акту, на підставі якого Конгрес уповноважнив уряд видати 100,000,000 долярів на допомогу визвольним рухам поневолених Москвою народів. В дискусії конгресмен Керстен з'ясовував цілі того доповнення, а комішенер О'Коннор, проф. Биргем і проф. Добрянський з'ясовували його значення в теперішній психологічній війні між Сходом і Заходом. Проф. Добрянський в своїх заввагах підкреслив важливість українського визвольного руху та загрозу не тільки червоного, але й білого російського імперіялізму. Дискутанти користувались великою мапою Совєтського Союзу, а проф. Добрянський окремо демонстрував різні українські підпільні видання, протисовєтські летючки, карикатури та заклики, які дуже виразно виходили на телевізійних екранах. Численні листовні і телефонічні та телевізійні відгуки на цю дискусію спонукали дирекцію сітки Думонт запропонувати дискутантам повторити їхній виступ в найближчій будучності.

В Конгресовому Рекорді з 23-го січня ц. р. подибуємо передачу в цілости промову проф. Лева Добрянського на великій українській маніфестації проти російського білого і червоного імперіялізму в дні 11-го листопада м. р. її втягнено до Рекорду на пропозицію сенатора Александра Смита з Ню Джерзі, який попереди її таким вступом: „Пане Президенте, я прохаю одноцушної згоди на втягнення до Рекорду промови п. з. „Напрямні американського реалізму відносно Росії", яку виголосив д-р Лев Е. Добрянський, професор Джорджтавнського університету і голова Українського Конгресового Комітету, перед американськими українцями Ню Йорку в дні 11-го листопада 1951. Ця промова є викликуючою аналізою імперіялістичного характеру совєтського комунізму та відносин між Росією і не-російськими народами, які тепер перебувають в неволі совєтського панування". Тому, що не було жадного спротиву, промову проф. Добрянського надруковано в цілости.

В. ДУШНИК ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ В РАДІОДИСКУСІЇ ПРО АКТ БЕЗПЕКИ

Ню Йорк. — В найближчу п'ятницю, 1-го лютого, радіостанція WEVD передаватиме в рямках Міжнародного Форуму дискусію між ред. Володимиром Душником і видатним румунським інтелектуалістом та політиком Брутусом Костою на тему значення Акту Взаємної Безпеки та доповнення до нього конгресмена Керстена для сателітських і підсовєтських народів. Дискусія почнеться в год: 10-тій ввечорі.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ВИДВИГАЮТЬ НОВІ ДОМАГАННЯ

Токіо.—Комуністичні представники на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї видвигнули вчора два нові домагання до аліянтів, висловлюючи свої претенсії до п'ятьох островів, положених на Жовтому морі на північ від 38-мої паралелі і домагаючися, обмеження сили американської фльоти на корейських водах після підписання перемир'я. Рівночасно вони погодилися на збільшення кількости американських військ, що мали б змінятися в Кореї ротаційним порядком. Комуністи видвигнули свої домагання на нарадах штабових старшин в справі гарантій виконання постанов перемир'я. Проте, на цих нарадах досі все ще не заторкнено справи комуністичного права необмеженого права щодо будови нових аеродромів на території Північної Кореї під час перемир'я. Деякий „кількісний прогрес" зроблено теж на нарадах підкомітету, який розглядає справу виміни полонених — повідомлено аліянтської комунікаті, не означаючи ближче цього прогресу. В аліянтських комендатурах вважається єдиним успіхом у вчорашніх нарадах комуністичний компроміс в справі ротаційної зміни американських вояків, але наперед заповідається, що аліянти відкинуть претенсії червоних щодо островів. Наради продовжуються.

Американська допомога для Еспанії — „найкраща інвестиція"

Гібралтар. — Американський амбасадор в Еспанії, Стентон Гріффіс, в своєму останньому інтерв'ю на цьому пості вчора заявив, що американська господарська і військова допомога для Еспанії буде „найкращою американською інвестицією в Европі" та заявив, що ця допомога не тільки скріпить европейську оборону, але й відповідно „вплине" на зміну „філософії" еспанського уряду в напрямку більших вольностей для народу. Гріффіс склав свою заяву перед виїздом до Ню Йорку. Амбасадор вичакулював, що кожних 30 американських центів, інвестованих в допомозі Еспанії, рівняються одному долярові, інвестованому в інших европейських країнах. Він підкреслив, що буде зусилля в справі американської допомоги для Еспанії подиктовані в першу чергу потребами американської оборони.

Юґославія „консолідує" колгоспи

Бєоград. — Югославська Рада Міністрів проголосила закон, на підставі якого колективні господарства в поодиноких місцевостях матимуть право вивласнювати земельні посілості тих індивідуальних господарів, які з усіх боків оточені колгоспними ланами. Проте, право такого вивласнювання матимуть колгоспи тільки таких місцевостей, де більшість належить до колгоспу та де колгоспна земля становить більшість в порівнанні з приватною власністю. Закон передбачує, що за вивласнену землю одноосібні господарства повинні дістати відшкодування в землі на іншому місці, або в грошах.

Ще про зміни в УНРаді та її Виконному Органі

„Українське Інформаційне Бюро" з Авґсбургу подає дальші інформації про зміни в складі УНРади та її Виконного Органу, які доповнюють попереднє повідомлення в „Свободі". В бюлетені Бюра з 25-го січня сказано, що на засіданні Президії УНРади, в якому взяв участь теж президент УНР Андрій Лівицький, прийнято до складу УНРади, на місце тих, що відійшли, кількох нових членів, а саме: Івана Багряного від УРДП, Мирона Коновальця від УНДО, Ілька Поповича та Івана Лучишина від УСП, а Євгена Гловінського та Олександра Юрченка від УНДС. З складу Президії УНРади вийшли, або перебрали інші пости у ВО, пп. С. Баран, О. Бойдуник, М. Воскобійник і А. Чарнецький, а на їх місце увійшли: Іван Багряний, Юрій Бойко та Ілько Попович, як заступники голови та Мирон Коновалець як секретар. Склад нового Виконного Органу виглядає так: д-р Степан Баран (УНДО) — голова; інж. Дмитро Андрієвський (ОУН) — заступник голови і заступник керівника ресорту закордонних справ; ред Михайло Воскобійник (УРДП) — заст. голови; ред. Микола Лівицький (УНДС) — заст. голови і керівник ресорту преси та інформації; д-р Степан Витвицький (УНДО) — керівник ресорту закордонних справ. Він затримує теж всі уповноваження попереднього ВО щодо його місії на терені ЗДА. Інші призначення — як в попередньому повідомленні. 23-го січня відбулося засідання Президії УНРади, на якому новий голова ВО, д-р Степан Баран, виголосив своє експозе. На цьому засіданні розділено функції в Президії УНРади та постановлено скликати сесію УНРади в липні ц. р. в одному з міст Західної Европи.

СЛОВНИЙ ПОЄДИНОК ТЕФТА З ЛУЇСОМ У КОНГРЕСОВІЙ КОМІСІЇ

Вашингтон. — Сенатор Роберт А. Тефт, співавтор робітничого закону званого під назвою Акту Тефта-Гартлі, і голова юнії шахтарів, зустрінулися віч-на-віч на переслуханні сенатської комісії, зводячи словний двобій без вирішних наслідків. Спочатку обидва провідні громадяни обкидували себе прізвищами і воювали правничими аргументами, одначе жаден з них не втратив контролі над собою, а прикінці обидва противники подали собі руки. Поєдинок ішов над питанням: „Чи Акт Тефта-Гартлі не допускає шахтарів виходити на страйк з небезпечних умов, а тільки „на позов проти юнії за поламання контракту". Серед того Луїс сказав на адресу Тефта: „Якщо б ви, пане Тефт, були вибрані президентом, а Джов Сталін запитався вас про невільничий акт Тефта-Гартлі, я не знаю, що ви йому відповіли б". На це відповів сенатор: „Мені вдалося відповісти робітникам (під час виборчої кампанії) в Огайо, отже мені здається, що я дам собі раду з Сталіном". — Дебати велися на переслуханні сенатської підкомісії робітничих справ і публічної доброхідності, в якій сен Тефт є членом. Тефт прибув на переслухання вже тоді, коли Луїс був у повному розгарі своєї промови, в якій назвав „кайданами" постанови Акту Тефта-Гартлі, що спиняють робітництво від страйку. Тефт назвав такі аргументи Луїса невисними і неправдивими, після чого почався довгий словний поєдинок, що закінчився мирно.

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

● Від самого початку встановлення комуністичного режиму в Китаю, в американських публіцистиці і навіть в офіціяльних заявах вказувано на можливість „тітоїзму" в Китаю та совєтсько-китайських розходжень. Інші знавці совєтських і далекосхідних відносин добачували в цьому — „побожні бажання", ніж оправдану фактами дійсність. Але надії на совєтсько-китайські розходження тепер знову відновлює державний департамент у Вашингтоні. В своєму перегляді подій за заліновою заслоною в 1951 році він стверджує: „В Китаю, де продукція харчів сильно зменшилася, не зважаючи на так звану земельну реформу... поволі відомлення з кінцем року вказують на збільшений холод в стосунках між Пейпінгом і Москвою". Державний департамент не одинокий в своїх висновках. З Формози і Гонг Конгу натякають, що китайський комуністичний диктатор Мао Це-тунг міг заставити Москву змінити плян щодо китайського наступу на Південну Азію. Теж кореспондент югославської „Борби" повідомляє з Кореї, що навіть Китайські комуністи не дуже одушевлені поширенням і зростом совєтських впливів в Азії. Існують теж наявні познаки охолодження відносин між Китаєм і Північною Кореєю. Проте, знавці перестерігають, що не тільки надії на розходження між Пейпіном і Москвою, але теж бунт Тіта проти Сталіна можуть при нагоді виявитись звичайними хитрощами Москви.

● Совєтські урядові „Ізвєстія" обвинувачують Америку, що вона змусила Єгипет змінити уряд. В газеті сказано, що американський амбасадор в Каїро, в своїй розмові з королем Фаруком напередодні зміни уряду, „наказав" королеві іменувати Алі Магер Пашу новим прем'єром. Тимчасом, із зміною єгипетського уряду дальше збільшуються оптимізм щодо можливостей мирного полагодження англо-єгипетського конфлікту в справі Суезу. Негайно після заяви британського секретаря закордонних справ Ідена щодо можливостей відновлення переговорів між Єгиптом і Британією, американський і британський амбасадори в Каїро відвідали нового прем'єра та відбули з ним розмову. Лондонський „Ньюз-Кронікл" надрукував інтерв'ю з прем'єром Магером Пашою, в якому прем'єр мав заявити, — що він готовий переговорювати з Америкою, Британією і Францією справу встановлення спільного близькосхідного командування, до якого, крім тих великодержав і Єгипту, малаб належати теж Туреччина.

● В останніх двох днях помало злагіднюється теж положення в Тунісі, як Франція формально запропонувала нові переговори в справі більшого самоуправління цього протекторату. Французький резидент вже відбув перші наради з представниками місцевого населення. В тому самому часі відділи французького війська і поліції повели дальші розшуки за зброєю, амуніцією та аґітаторами заворушень в загрожених районах Тунісу.

ЛІКВІДАЦІЯ ЗАКОРДОННИХ ІНСТИТУЦІЙ В ІРАНІ

Тегеран, Іран. — Дирекція британського Банку Ірану та Близького Сходу повідомила про ліквідацію того банку з днем 30-го липня ц. р. Філії цього банку в поодиноких іранських місцевостях будуть закриті вже 20-го квітня. Ліквідація цеї важливої на Близькому Сході фінансової інституції наступить в наслідок націоналізації іранських нафти та цілої низки обмежень, встановлених для банку іранським урядом. Рівночасно з поінформованих джерел заявляють, що прем'єр Моссадек приготовляє закон, на підставі якого будуть змушені припинити свою діяльність всі інші закордонні інституції на території Ірану поза самою столицею. Цей закон буде віднеситись до існуючих американських, британських і правдоподібно теж совєтських культурних інститутів, бібліотек та інформаційних бюр поза Тегераном. Американські віховні та інформаційні бюра існують при американських консулатах в Ісфані, Мешед і Табрізі. Державний департамент у Вашингтоні повідомив, що досі він не одержав від іранського уряду жодного повідомлення в цій справі.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МОСКВА І ДАЛЕКИЙ СХІД

Політичний Комітет Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй приняв національно-китайську резолюцію, засуджуючи Совєтський Союз за те, що він „не виконав постанов" совєтсько-китайського договору з 1945-го року і не тільки не допоміг урядові Чян Кай-ші опанувати Манджурію після японської окупації, але і зробив все можливе, щоб комуністи повалили національно-китайський уряд та силою захопили владу в країні.

Акція Об'єднаних Націй в цій справі спізнилася щонайменше на три роки. В 1949 р. уряд Чян Кай-ші вперше зголосив в Генеральній Асамблеї своє обвинувачення проти Москви, доказуючи документально її військову і господарську допомогу китайським комуністам та активну інтервенцію в користь комуністів в китайській війні. Цю справу передано тоді „під дальший розгляд" Малій Асамблеї й на тому закінчилося. Від того часу комуністи не тільки закріпили свою владу в Китаю, але й допустилися агресії на Корею, опанували Тибет та змобілізували величезні сили і завершують підготовку до дальшої агресії і опанування цілої Азії.

Останнє рішення Політичного Комітету ОН не матиме безпосереднього практичного значення, але воно віддзеркалення політичного хитрунства, обману і насильства, що й призвело до теперішньої безвиглядної кризи в світі.

Совєтсько-китайський договір, за порушення якого Об'єднан. Нації щойно тепер спромоглися „морально засудити" Кремль, базувався на зловісній умові в Ялті, яка Сталінові дозволила на завоювання світу. Аліянти скрупулятно виконали всі свої зобов'язання, дали Совєтам три голоси в Об'єднаних Націях, дали їм право спротиву в Раді Безпеки, відступили їм половину Европи і, як практика виявила, Китай, половину Кореї і великі інші азійські простори. Натомість совєтські зобов'язання, як це аж тепер прийшов до переконання президент Труман, справді не були варта того шматка паперу, на якому були написані.

Засуд Кремля в Політичному Комітеті ОН можна б вважати рівночасно обвинуваченням проти очолюваного Злученими Державами Заходу. Москва провинилася тим, що не виконала постанов договору з Китаєм, але західні аліянти так само провинились тим, що на це дозволили. Усім нам ще в живій пам'яті ціла метушня, зв'язана з боротьбою за Китай тоді, коли Москва порушувала договір та „військово і господарсько" — як це сказано в резолюції — допомагала комуністам захопити контролю країни, аліянти дебатували та виправдувалися від закидів комуністичної пропаганди, що це власне вони порушують свої зобов'язання. Конґресові слідства виявили тільки частину тих комуністичних інтриґ, а в останньому в пресі появились вістки теж про „містерії" в Пентаґоні та в державному департаменті у зв'язку з відкликанням ген. МекАртура з посту головного команданта на Далекому Сході.

Об'єднані Нації засудили Москву за Китай, але як пояснити факт, що тільки 24 країни голосували в користь резолюції з тим засудом, а 25 країн здержались від голосування? Як виправдати відношення Англії до того комуністичного режиму, що його хитрощами і силою насадила в Китаю Москва?

Західна політика має тепер дві основні концепції. Перша, виразником якої в Америці є ген. Маршал та яку тепер практикує американський уряд — це признання Европі першенства в оборонних заходах. Друга концепція, виразником якої є ген. МекАртур, це ставлення на першому місці Азії. Відкликання ген. МекАртура з Далекого Сходу було виразною перемогою першої концепції. Совєти, звичайно, уважно за цим слідкують і відповідно ведуть свою політику. При цьому інтересно, що співробітник нюйорського „Ворлд Телеґрам", Дейвид Снелл, аналізуючи тепер виданий в 1927 р. Сталінів „Марксизм та національностева і колоніяльна політика", дошукався, що теперішня совєтська (і аліянтська) політика відносно Азії йде точно по встановленій там лінії.

З новою надією треба відмітити, що в останньому починають перемагати обі ці головні політичні концепції та що Захід у відношенні до Москви щораз менше бачить більше і менше важливі справи, натомість починає вважати всі однаково важливими, без різниці, де вони виступають: в Европі, Азії, на Близькому Сході чи в іншій закутині світу. Якщоб до такого переконання були прийшли західні демократії перед 35 роками і піддержали українську боротьбу проти червоної форми російського імперіялізму, були б заощадили собі тих всіх катастроф, що їх вже довелося світові пережити та які ще стоять перед ними.

За федеральну контролю шахт

Дня 21. грудня 1951 року згинули наслідком газового вибуху в вугільній шахті в Вест Френкфорт (у стейті Іллиной) 119 шахтярів. Ця трагедія потрясла цілою Америкою. Бо хоч подібних нещасть було багато в минулому все таки ніхто не припускав, щоб ще й сьогодні не було забезпеки перед їх повторенням.

Ця трагедія дала тепер притоку до сенатських доходжень, зокрема з цього боку, щоб федеральним законодавством зобов'язати власників вугільних копалень краще дбати про забезпеку здоров'я і життя шахтярів. Сенатор Меттю М. Нілі, демократ з Вест Вірджінії, вже навіть вніс законопроєкт в справі мінімальних вимог щодо безпеки і здоров'я у вугільних шахтах. Сенатська комісія, що веде переслухання у справі цього законопроєкту, вислухала вже найбільш авторитетну особу, коли йдеться про юнійне робітництво, зайняте у вугільних копальнях, себто Джана Луїса, предсідника Юнайтед Майн Воркерс оф Америка.

Луїс, старий ветеран щодо таких проблем, виголосив на комісії півторагодинну промову, яку мав теж на письмі. Він добре приготовився до підтримки законопроєкту сенатора М. Нілі. Він обвинувачував не тільки власників копалень та їх керівників, але й стейтові леґіслятури, що не дбають про охорону життя і здоров'я шахтярів. Луїс цілком слушно підкреслив, що коли навіть існують добрі закони, то що з них, коли нема кому дбати про їх здійснювання, себто, коли нема відповідної контролі над справою безпеки в шахтах.

До цього треба додати, що як контроля добре не працює, то в тому не без вини також і юнійний провід, бо й він відповідальний. Морей Кемптон, розписуючись широко про шахтярську трагедію в Вест Френкфорт, підкреслює, що завинили в ній теж наставлені юнією контрольори, бо не доглянули недомагань, чи не поробили відповідних заходів, щоб їх усунути. Саме тут слабе місце юнії, що в ній панує диктатура Луїса та сліпий послух. Проти керівників і власників можна шахтярям голосно кричати, як пише Кемптон, але проти юнійних босів не можна виступати, а треба мовчати навіть у таких випадках, як трагедія з вибухом у Вест Френкфорт.

Та якби не критикувати поведінку Луїса в самій майнерській юнії, то це в нічому не зменшує ваги його аргументів у самій справі, себто в потребі федерального законодавства для охорони життя і здоров'я шахтярів. Власники копалень, а навіть деякі леґіслятури противні такому законодавству. Одначе їхні аргументи слабі й не можуть встоятись, бо ж треба вже раз покінчити „з найогиднішим рекордом м'ясорубки, що йому рівного нема в цивілізованому світі", як це заявив Джан Луїс, згадуючи 114,000 шахтярів, що загинули в шахтах від 1839 року, та мільйони таких, що були поранені. Залякуванням „соціялізацією" чи „націоналізацією", як це роблять власники копалень, лиха не направимо. Такі трагедії, як у Вест Френкфорті, не мають права уже повторятись. Це знову може статись тільки тоді, коли безпека у шахтах буде обнята федеральним законодавством та коли уряд зможе позамикати ті копальні, що є загрозливі для життя і здоров'я шахтярів.

Микола Очерет

НЕ МОЖНА МОВЧАТЬ!

В повідомленні з окремої пресової конференції в справі доповнення до Акту Взаємної Безпеки, на підставі якого Злучені Держави вирішили дати 100 мільйонів долярів допомоги для визвольних рухів поневолених Совєтами народів, читаємо: „Згідно з доповненням до Акту, ці фонди повинні бути використані на допомогу особам, що живуть або втекли із Совєтського Союзу та його сателітів, в двох цілях: для створення окремих добровольчих національних батальйонів в рамках командуваних генералом Айзенгавером збройних сил Атлантійського Пакту та для практичної допомоги людям за „залізною заслоною", які змагають до повалення комуністичного режиму". Конґресмен Чарлз Дж. Керстен та його співрозмовці, проф. Лев Добрянський та проф. Джеймс Бирнгем, звернули увагу, що внесене конґресменом Керстеном доповнення до Акту викликало з боку Кремлю далеко більшу і нагальнішу реакцію ніж колись Плян Маршала чи навіть об'єднане командування ген. Айзенгавера. „В конференції, — читаємо далі, — взяли участь чисельні акредитовані у Вашинґтоні представники американської та закордонної преси, включно з Михайлом Федоровим, представником совєтського агентства ТАСС."

В американській пресі вже були обширні звідомлення з цієї конференції, при чому проф. Добрянського і проф. Бирнгама називають „асистентами" конґресмена Керстена". Прочитавши це повідомлення, що жодних коментарів не вимагає, кожен з тих, що „втік з Совєтського Союзу чи його сателітів" з полегшенням зітхне й промовить: „нарешті діждались, що так заговорили". Так думатиме й кожен, чий нарід стогне під п'ятою большевицької Росії незалежно від того, коли він приїхав до Америки. Тож кожен з них повинен дбати, щоб доповнення до Акту стало фактом і було переведене в життя. А ми, українці, бачучи в числі „асистентів" проф. Лева Добрянського, розуміємо це так, що це голові Українського Конґресового Комітету прийшлось боронити інтереси поневолених большевицькою Росією народів. Це нас зобов'язує. Ми мусимо довести це діло до успішного кінця. І тут мимоволі повстає питання: яку матеріяльну базу має наш Український Конґресовий Комітет, щоб мати змогу з честю довести до кінця розпочате діло? З власного досвіду знаємо, що треба рахувати лише на себе, на свої сили.

Свою копійку витрачатимуть ті, що самі вносили, а це запорука, що витрати робитимуть доцільно. Саме через це ми почали шукати повідомлень про оту матеріяльну базу і в повідомленні п. Я. Татомира читаємо: „вже січень 1952 року, а збірка на Український Народний Фонд ще не дійшла до ста тисяч, хоча ми повинні були досі зібрати вже цілих 250 тисяч долярів". Справа ясна: своєю байдужістю ми губимо найголовнішу нашу справу, губимо основну мету нашого тут перебування — волю нашої Батьківщини. Ми забули свій обов'язок перед нашим поневоленим народом, хоч від кожного з нас цей обов'язок вимагає дрібниці — 10 долярів для Українського Народного Фонду. Справа цілком ясна і ми, глянувши навкруги, зрозуміли, що довше мовчати не можна, а тому взяли до рук нашу єдину зброю — перо. Тож погляньте і ви всі навкруги себе і побачите, що заради „святого спокою" багато наших людей відходить на бік, мовляв: хай хтось робить, хай хтось вносить, хай хтось дбає, а „моя хата з краю". Часописи всього світу пишуть, що ми переживаємо вирішальні часи; політичні діячі усіх країн виявляють гарячкову діяльність, нараджуються, плянують, відбувають з'їзди, виголошують промови, мобілізують громадську думку своїх народів і всі їх продуктивні і виробничі сили. Всі вже твердо знають — іде справа про те, чи бути, чи не бути, чи жити вільним, гідним життям свобідної людини, що створена за Божим образом великого Творця, чи перетворитись в німу, пригноблену худобу, що її визискує хижий Кремль. І це краще за всіх знаємо ми, що так довго були під ярмом Москви. Здавалось би, що саме тепер всі українці мусіли б виявити як найбільше енергії, що всі без винятку українці Америки мусіли б стати одною лавою, як мур, щоб підтримати свою репрезентацію, яка дбає про рятунок тих, що мучаться за „залізною заслоною", але так воно не є і факти говорять зовсім інше. Скажемо, навкруги вас є близько тисячі українців, а в квитарях вашого ж відділу УКК занотовано лише коло 300-400 долярів Народного Фонду. Ви придивляєтесь далі і бачите, що та тисячка українців живе не так уже й погано: набуває будинки у власність, купує телевіжени, обзаводиться карами, ходить до барів та грилів, де часто залишає по півсотні долярів, відвідує кіно, влаштовує забави, гарно вдягнена, отже живе так, що дай Боже кожному, а от свій обов'язок перед своїм народом, перед Батьківщиною, не виконала, не внесла до Народного Фонду належних 10 долярів — хай хтось вносить, хай хтось робить, хай хтось дбає, а я „вмиваю руки", стаю осторонь, моя хата з краю. І згадується нам найбільша трагедія світу, коли народ розп'яв Божого Сина. Хто загубив Христа, хто спричинився до Його смерти? Майже кожен не вагаючись відповість: Юда продав. Але правда, справжня правда є інша. У смерті Христа винен не тільки Юда, не тільки жидівський підбурений фарисеями народ, але в першу чергу — Пилат. Це він вмив руки замість виповнити праведний суд; це він відійшов на бік, коли міг одним словом спинити беззаконня, що творилось перед його очима; це він не хотів наражатись на неприємності, не хотів ризикувати своєю кар'єрою, не хотів викликати проти себе гнів і для ради свого матеріяльного добробуту, для власного спокою віддав Христа в руки катів. Страшна й велика провина Юди, який піддався своїй низькій, темній натурі і продав Ісуса ворогам. Юда не міг встояти перед спокусою, не міг перемогти свою любов до грошей, не міг зрозуміти Царства Божого, про яке учив його Равві і, зрадивши свого Учителя, продав Його ворогам. Але Юда лише зрадив, а на смерть послав Христа завдяки своїй байдужості — Пилат. Пилат, — людина закону, людина права, — знав, що Христос є безвинна жертва і все ж умив руки і одійшов на бік, — мовляв: „моя хата з краю". У нього навіть думки не було, що саме він головний виновник мук і смерти Христа, що саме на нього падає уся вина. А тепер погляньте навкруги себе і всі ви побачите, скільки серед нас є малих Пилатів! Не можна мовчати, коли хтось із нас вмиває руки і відходить на бік в той час як справа йде про наш народ, який жде порятунку від спільного зусилля всіх своїх синів, що опинились у вільних країнах, поза „залізною заслоною". Не можна мовчати, коли на карту ставиться доля нашої Батьківщини, існування нашої Держави. Не можна мовчати, коли справа йде про „бути чи не бути" вільному світові, коли справа йде про життя чи смерть. І головне, що ніхто не вимагає від кожного з нас якогось геройчного вчинку, кожен з нас лише мусить виконати свій обов'язок, внісши до Народного Фонду і свою цеглину, бодай своїх 10 долярів. Вже одно те, що кожен з нас живе в Америці, вже це одно повинно змусити нас підтримати свою репрезентацію — Український Конґресовий Комітет.

Ніхто не забороняє українцеві підтримувати свої льокальні організації, свої партійні організації, свій законний уряд, дбати про свій добробут, про кращий розвиток свого бизнесу, набувати будинки, і т. п. Але кожен з нас мусить обов'язково зміцнювати Народний Фонд. Це наш перший і основний обов'язок. І тут нема жодних виправдань. Ми не можемо належати до таких, про яких писав Шевченко:

„Що-день Пилати розпинають
„Морозять, шкварять на вогні..."
свою Батьківщину, свою Україну. Ми не повинні бути тими, яких Олена Теліга, що віддала в боротьбі за українську правду своє життя, писала: „Партачі життя!

(Закінчення на стороні 3)

М. В. Дольницький.

Проблема негрів в Америці

Доповнення до американської конституції, що її ухвалено в грудні 1791 року, забезпечують усім американським громадянам, без огляду на расу, релігію чи походження, повні громадянські права. В грудні 1951 року дискусія на тему громадянських прав частини громадян Америки була така голосна і широка, що доказує, що постанови конституції ще не повністю здійснені та забезпечені.

Мова йдеться про негрів, нащадків кол. невільників, що їх насильно привезено з Африки на роботи до Америки. Від часу, коли перший корабель з невільниками, в 1619 році, причалив до Джеймставн, Вірджінія, багато змінилося на користь чорного населення. Конституційні постанови, цивільна війна і довга боротьба довели до проголошення еманципаційного акту, що на його основі негрів звільнено з невільництва в 1863 році. Від 1865 року почалася еміґрація негрів із півдня, де вони були в більшості зайняті, на північ та до інших частин Америки. Вони розбрилися по цілій державі, шукаючи кращих можливостей прожитку та праці, організуючись та намагаючись просякнути в кожну ділянку американського життя.

Велика плодючість негрів довела до того, що сьогодні кожний 10-тий громадянин Америки — чорний, (в столиці ЗДА, в Вашинґтоні, — що 3-тій!). Майже 15 мільйонів негрів в Америці з кожним місяцем посилюють боротьбу за повне зрівняння в правах, які, головно на півдні, всупереч федеральним законам, сильно обмежені законами місцевих законодатних палат. На півдні Америки чорне населення мусить жити в окремих дільницях, не має права бувати в таких ресторанах, чи кіно, які призначені для білих, для них визначені окремі місця в поїздах, трамваях і т. п. Там їх уважають ще досі за нижчу расу, яка повинна б виконувати найчорнішу роботу.

Федеральні закони і розпорядки є проти таких обмежень прав негрів, а федеральні суди роблять усе можливе, щоб покращати долю чорних на півдні. Демократична партія, що має на півдні сильну опору, останніми роками має там багато клопоту саме через спротив південних політиканів щодо ґарантій неграм повноти громадянських прав.

Одначе час працює в користь чорного населення. Між ними є вже багато визначних громадян, вчених, лікарів, урядовців, політиків, журналістів. Хоч обмежені можливостями, вони горнуться до шкіл. В низці стейтів, що мають найбільший процент чорного населення в 1948/49 році 16,546 хлопців і 24,295 дівчат покінчили середні школи, з яких велике число записалося на вищі студії. Вони активно включаються в боротьбу за краще завтра всього чорного населення Америки.

Негри організовані по цілій Америці в окремих своїх організаціях, мають свою пресу, свої допомогові товариства, і там, де є можливості, втискаються до організацій, де є більшість білих. Вони намагаються злiквiдувати ґетта, активно працюють в товариствах, які не проголошують ніяких обмежень расового характеру. Негри добилися вже скасування окремішности в армії.

Статистика виказує, що більшість негрів ще сьогодні працюють фізично та все ж їх уже можна зустріти, гол. на півночі, в громадських і державних урядах, на відповідальних постах, в законодатних і виконавчих тілах держави.

Окрема організація негрів, що бореться за покращання становища негрів на півдні, втратила минулого місяця свою голову. Хату його розірвала бомба і його вбито. Ця подія викликала великий і широкий відгомін в цілій Америці, в більшості огірчення і засудження цього вчинку. Організація ця проголосила, що не зважаючи на терор і на погрози, вона намагатиметься із ще більшою силою домагатися здійснення постанов конституції про рівність в правах усіх громадян, не зважаючи на неуспіхи през. Трумана остаточно полагодити цю справу в Конґресі.

Цими днями появиться в розпродажі книжка журналіста-негра, члена редакції міннеапольської „Морнінґ Трибюн", Карла Т. Рована, в якій він описує свою подорож, 6,000 миль по півдні Америки. Він твердить, що напівневільництво все ще існує, але воно повільно зникає. Постійна боротьба і само життя дають неграм щораз більше можливостей прожитку. Вони рішуче і безупинно прямують до досягнення своєї цілі: повного зрівняння і осягнення всіх громадянських прав.

Не зважаючи на ліберальні закони, шлях цей ще далекий і тяжкий. Та ціль свою негри напевно осягнуть.

В. Січинський.

УКРАЇНА І СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКИЙ ПРОСТІР

1)

Геополітичне положення України, як найбільшої країни в області Чорного моря, природно спрямовувало господарські, політичні та культурні інтереси цієї країни в бік Чорного моря і Середземноморської области.

Україна, що в своїх етнографічних межах займає майже 1,000,000 кв. км., з 42 міл. українського народу, має природну межу північного побережжя Чорного моря, від устя Дунаю по Кавказ, довжиною 1, 800 км. З усіх країн Східної Европи, Україна єдина, що має такий широкий доступ до Чорного моря, а тим самим найбільше з'язана з Середземним морем. Коли рахувати населення басейну Чорного моря на 140 міл., то на українців припадає 34%.

Тектонічна основа і морфологічні особливості України, не тільки відрізняють її від сумежних земель, але становлять самостійну географічну цілість, зі своїми особливостями і специфікаціями. На це звернув увагу ще перший дослідник краєзнавства України, французький інженер Ле Вассер де Боплян перш. пол. XVII. ст. (Гл. "The Ukrainian Quarterly", New York, 1950, No. 1), та новітня школа антропогеографів, на чолі з Елізе Реклю. Особливості гідрографії та річної системи, що в старі часи служили головним засобом комунікації, також недвозначно вказують на залежність української території від Чорного моря. Більшість річок України вливаються до Чорного моря і з тих майже всі починаються і кінчаються на українській території. Хоч більшість рік не упорядкована, все-таки довжина судоплавних рік України становить коло 6,000 км. Закінчуються вони такими важливими морськими пристанями, як Акерман (Білгород), Одеса, Миколаїв, Херсон, Таганрог, Ростов. Крім того, є важливі пристані на Криму — Севастополь, Євпаторія, Керч; на Озівському морі Маріюполь, Бердянськ; при Кавказькому побережжі Новоросійськ і Туапсе. Ця річна система і морські пристані становлять найважніші артерії для спровадження збіжжя, дерева, сільськогосподарських продуктів і найважливіших підземних багатств України: вугілля, антрациту, залізної руди, манґану і нафти.

Вже передісторичні часи вказують на цей природний зв'язок української території з півднем. Особливе значіння мала так звана Трипільська культура, що датується в Україні кінцем неоліту. Вона характеризується високим рівеном культури осілої хліборобської людности і досконало виробленим посудом з прекрасною мальованою орнаментикою. Знахідки цієї культури тягнуться від Кубані (Тамані) до басейну Дністра, а найбільше їх на берегах середнього Дніпра, також на південно-західному Поділлі та Галичині. Далі, місця Трипільської культури констатовані на Буковині, Румунії, долішній Австрії, північній Греції та Егейських островах. Це дало привід найповажнішим дослідникам назвати цю культуру Передмікейською чи Передегейською, себто попередницею великої егейської (передгрецької) культури.

З найстарших історичних часів, маємо звістки про зв'язки Чорного моря (Pontus Euxinus) з Єгиптом, Малою Азією (гетітами) і фінікійцями. Та найбільше відомостей історичних, археологічних, епіграфічних є про добу грецьких колоній на українському побережжі, починаючи вже з VII. стол. до Хр. Спочатку були це, як відомо, торговельні стрічі способом факторії, згодом були засновані великі торговельні міста, як Кілія в усті Дунаю, Тіра в усті Дністра, Ольвія в усті Бога, Херсонес коло сучасн. Севастополя, Теодосія, Пантикапея — сучасн. Керч, Фанагорія напроти Керчі, Тамань, Танаїс коло сучасн. Ростова на Дону, Горґіпія і багато інших.

Головними товарами вивозу з української території було збіжжя, худоба, лій, вовна, футра, мед, віск, риба, в обмін на грецькі вироби — вино, оливу, матерії, металеві й керамічні вироби. Найстарші і найсильніші торговельні й мистецькі течії приходили з Йонського побережжя Малої Азії з таких осередків, як Мілет, Прієна, Гераклема і лише починаючи з V. ст. до Хр. з'являлися зразки атенські. Головні ж осередки, як Ольвія, Херсонес, Пантикапея, все були під переважаючими впливами йонськими. Знайдені фундаменти оборонних мурів міст, житлових домів, гробівців, уламків різьб та різних виробів міст Причорномор'я — вказують на місцевих мистців. Ця відмінність помітна навіть в чисто-технічних засобах. Наприклад, уживання склепінчастого перекриття при помочі клинуватого каміння не знаного в корінній Греції, але відомого в Александрії.

Грецькі, античні впливи, розходилися далеко на північ, до цілої середньої України. Нарід, що тоді заселював ціле Придніпров'я, за грецькими джерелами, звичайно називають скитами, хоч фактично тут були різні народи і племена. Що до походження самих скитів, та їх мистецтва, то найбільш переконуючі є доводи проф. Осовського, який вказує на Кавказ, також висновки проф. Ростовцева про спорідненість з Гетітами. Про це особливо наочно говорять знахідки на Тамані (Кубані) тоді, як в західній Україні помітні також західно-південні впливи, близькі до Гальштадської культури й кельтського латену.

I. — IV. стол. по Хр. вздовж північного побережжя Озівського моря („Меотіда") утворилася сильна етнічна організація Роксолян, чи Алян, що в Україні дотримали свою назву, як назву автохтонну, навіть у XVII. стол. Роксоляни або „Білі Аляни", зазначені на мапі грецького географа Птоломея II. ст. по Хр. Роксоляни в століттях I. — IV. заселювали головно побережжя Озівського моря, хоч в II. стол. досягали долішнього Дунаю (Гл. розвідку автора „Назва України". Авґсбурґ, 1948 і огляд Картографії України в збірнику „Українське Краєзнавство", Прага 1944, т. I., ст. 27-50). Роксоляни-Аляни знов таки мали звязок з державними і культурнимив утворами північного побережжя Чорного моря гелєністичної і римської доби. Тут в I. — II. ст. утворилася Понтійська держава і згодом нова Понтійсько-Кимерійська держава (з 196 р.), що тримали в своїх руках головний доступ з Чорного до Озівського морів через Керченську протоку. В новіші часи цим шляхом приходили також культурні впливи римські. Інший шлях римських впливів на північно-західну Україну йшов, завдяки стрічі римської імперії з Дакією, шляхом через Карпати і Покутсько-Бесарабську рівнину. До проблеми цих зв'язків відносяться також новіщі досліди автора архаїчних типів сільських хат у Карпатах, що нав'язують до типу етруських домів (Le Maison E'trus que et l' „osedok" Houtsoule, Pamiętnik II. Zjazdu Slow. Geograf.. i Etnogr., Kraków, 1930).

Безсумнівно, що Понтійський державний і культурний осередок мав вплив також на зародження Київської держави. Між іншим і державний знак Київської держави часів Володимира і його нащадків — так званий тризуб, — ґенетично зв'язаний з монетою з Прієни (М. Азія) IV. — III ст. до Хр., та знаками на монетах Понтійської держави II. — III. стол. по Хр.

(Продовження буде).

ПОДБАЙТЕ, ЩОБ ВАШОГО ІМЕНИ НЕ ЗАБРАКЛО У ВЕЛИКОМУ КУЛЬТУРНОМУ РЕФЕРЕНДУМІ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО ЗАМОВЛЕННЯ НА НОВИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ТИЖНЕВИК „СВОБОДИ"!

І. Я. Хамуляк

ЧОМУ НАРЕШТІ НЕ ПІТИ ПРАВИЛЬНИМ ШЛЯХОМ?

Як можна було і сподіватися, усі дотеперішні зусилля т. зв. американських „приватних кругів" (чи приватного капіталу?) в напрямі зорганізування одного протикомуністичного центру на еміграції, в склад якого увійшли б усі національності, що тепер входять в склад СССР, під контролею т. зв. „російських демократів", не довели до нічого путнього. Ані Фюсен, ані Візбаден, не дали ніяких підстав вірити в успішність організації протибольшевицького фронту з утікачів із СССР. І не тому, що ті люди не згідні в нього включитися, але тому, що ті, що, до речі, найменше в тому фронті варті, хочуть за всяку ціну фальшами, облудою, виграти... єдинонеділиму Росію...

Конкретно: Росіяни з СОНР-у та „американські приватні круги" з Комітету Освоб. Народ. Росії" обмінялися рядом доволі терпких слів на свої адреси. Чи це щира сварка, чи може тільки трюк, ми того не знаємо, однак вже з сказаного ними досі можна вичути невдачу дотеперішних зусиль.

Гаррі Шварц, згадуючи про те в недільному Н.И.Т. (1.20.1952), уважає, що ті труднощі, які на тому відтинку зарисувалися, „можуть змусити до зміни дотеперішньої тактики". Цікаве, що п. Лайонс, опрокидуючи російські аргументи, що, мовляв, акція п. Левіна давала „зброю для сепаратистів", каже, що вони мали і закиди з сторони „сепаратистів", що, мовляв, вони стали „інструментом великоруського імперіялізму". Значить, це мало б, на його думку, свідчити, що Комітет був тою „золотою серединою", бо його атакували обі сторони. Нам важко про ту сварку говорити без застережень, бо не все написане мусить бути правдою, так само як і не всяку правду зараз люди згідні писати. Та проте варто нам пригадати тим кругам ще раз нашу в цій справі думку.

Ідея єдино-неділимої, як основи евентуальної самостійности поодиноких національностей через плебісцит — (суто фашистівська дискримінація росіянами неросійських національностей) — теж не створила, — і не створить ґрунту для об'єднання всіх протикомуністичних сил підсовєтських еміграцій. Якщо так, тоді зміною може бути: або рішуча ставка на росіян і тоді дається їм запоруку неподільности СССР, або береться під увагу національні центри поодиноких народів, як основу для переговорів, і тоді стається на ідеї розподілу СССР на окремі національні держави. В першому випадку треба б рахуватися на підтримку росіян, але проти себе ставиться усі неросійські народи. Мало цього, неросійські народи на теренах СССР, почувши про концепцію єдино-неділимої, концепцію, яка ліквідуватиме і формальну окремішність окремих національностей сьогоднішнього СССР, при цьому не маючи ніякої запоруки, чи диктатура Керенського і Ко — (бо тільки при її допомозі мислима єдино-неділима) — буде кращою, чи може й гіршою, ніж сьогоднішнього Сталіна, можуть не опиратися, якщо їх теперішній режим пожене до бою; значить, вони рішуче не матимуть ніякого власного інтересу в поваленні сьогоднішнього режиму.

Чи росіяни в СССР підуть проти Сталіна?

Якщо вірити словам п. Келлі, бувшого англійського амбасадора в СССР, то росіян „сталінський режим купив", отже чому ж вони мали б бути проти нього тепер? Ми думаємо, що така концепція — це буде й самогубство, на яке американці ледве чи схочуть піти. Хіба, що в їх відповідальних клітинах сидять і надальше ті елементи, які віддали вже Китай в руки росіян і за який вже сьогодні платять тисячі молодих американців своїм життям. Якщо так, тоді годі взагалі про ті речі серйозно говорити.

Але припустім, що аж так погано не є і що американські патріоти хочуть щиро шукати правильної розв'язки. Тоді треба почати від розмови з поодинокими національними представництвами, такими, як українці, білоруси, грузини, туркестанці, ну й росіяни. Якщо навіть хтось і схоче плебісцитів, то їх можна ґарантувати, але тільки для того, щоб вирішити, чи дана нація хоче вступати до якоїсь, тої чи іншої, федерації, чи ні. Значить не „єдино-неділима", але окремі національні держави, як само собою зрозуміла програма, а федерація, це питання окремих народів, включно з російським. І якщо, скажімо, уряд російської демократичної держави через проведений ним плебісцит дістане згоду свойого народу переговорювати з тим чи іншим народом, про можливості федерації з ним, — і даний народ того теж схоче — тоді нехай переговорює. А як ні, то ніхто його до нічого зобов'язати, не то змусити, не зможе.

Ми думаємо, що в той спосіб і національні аспірації кожного народу будуть задоволені і російські приклонники плебісциту дістануть нагоду announce...

Який інтерес в такій постановці для тих, кому прийдеться валити СССР?

Неросійські народи підуть тоді з ентузіязмом проти Кремля, проти нього підуть і ті росіяни, які хочуть справжньої демократичної Росії. Російська еміграція в більшості буде схильна до такого фронту не вступати, але тоді вона покаже своє справжнє обличчя. Тоді і пан Керенський докаже, що для нього краще чи: „навіть і поганий диктатор", чи „єдино-неділима". Він же ще недавно заперечував авторство тої концепції, а тепер буде мати нагоду практично те довести.

Договорившись з центрами поодиноких народів СССР на еміграції, думаємо що не важко буде з них створити один координаційний центр. Тоді і видатки для американського „приватного капіталу" менші й успіх акції в політичному аспекті кращий. Тоді напевно на випадок збройної розправи з СССР, заощадить життя сотням тисяч, а може і мільйонам американських вояків. А все таки кров'ю власного народу повинні дорожити й „американські приватні кола", не говорячи вже про відповідальні урядові особи. Вони ж мають за собою такий поганий і такий кривавий досвід з Китаєм.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. И.

Хор Українсько-Американської Молоді

На терені Великого Ню Йорку від ряду літ працює український мішаний хор, якого членами до приїзду нової іміграції були майже виключно американці українського походження, замешкалі у Метрополії Ню Йорк — Ню Джерзі.

Під організаційним оглядом цей хор є ніби відгалуженням Української Ліги Молоді Північної Америки, а ролю зв'язкового між Лігою і хором виконує культурний референт Ліги, яким від довшого часу є знана українсько-американська діячка і піяністка, п. Оля Дмитрів. Зрештою хор є установою наскрізь незалежною і демократичною.

Основним завданням хору було вдержати народжену в Америці нашу молодь при українській культурі, а крім цього влаштувати кожного року в Ню Йорку велику мистецьку виставу для української громади нашої Метрополії.

Ми всі добре пам'ятаємо високий мистецький рівень імпрез цього хору. Вистачить тут згадати величаву імпрезу п. н. „Гомін України" в Карнеґі Гол, або виставу опери „Катерина", — у залях виповнених до останнього крісла...

В жовтні м. року мистецьке керівництво хору обняв один з переможців-диригентів Великого Конкурсу Хорів Західних Земель України, що відбувся у Львові 1942 року, п. Роман Левицький, який з черги притягнув до праці в хорі поважну кількість новоприбулих співаків. Наслідком інтенсивної підготовки різдвяної програми хор відспівав в грудні 1951 р. українські колядки в таких американських товариствах:

14 грудня 1951 в УМСА, в Ню Йорку;

18 грудня 1951 в товаристві The Prof. Women of New Jersey, Джерзі Сіти;

22 грудня 1951 на бенкеті фірми Devenco Engineering Co. в Брукліні, де крім хору виступив теж гурток танцюристів, виконуючи по-мистецьки українські народні танки.

Усі ці три виступи були попереджені коротким поясненням, в англійській мові, про Україну та її культуру.

При кінці 1951 року відбулися збори хору, що були присвячені майже в цілості організаційним справам, в зв'язку з очевидною конечністю переставити працю хору на ширші рейки. Зростаюча вага українського питання у міжнародній політиці викликує зацікавлення серед широких кругів американської спільноти. Американці починають щораз більше цікавитись також і культурою України, бажаючи відтворити образ свого природного союзника у майбутнім рішальним зударі з Москвою. Обов'язок корисного інформування Америки про ті речі належить до нас усіх, осіб і організацій.

По короткій і дуже речевій дискусії збори хору вирішили: 1. поширити працю хору на терен чисто американський, не занедбуючи водночас праці серед української громади; 2. притягнути до хору всіх тих новоприбулих українок і українців, що мають голос, які хотіли б співати в одинокім на терені Ню Йорку українськім мішанім хорі (поза церковним) і які піснею хотіли б послужити українській справі.

Збори вибрали Управу, що її завданням є плянувати і реґулювати працю хору і яка складається з 5 членів: голови, заступника, секретаря, скарбника і дорадника. Крім того до Управи входять автоматично дириґент хору і культурний референт Ліґи Молоді.

Головою Управи обрано ветерана американської армії, сотника Вол. Бакада.

Управа вирішила влаштувати ряд концертів української пісні в різних американських інституціях і товариствах. Перший виступ має відбутись в лютім 1952 у місцевім військовім шпиталі для ранених американських вояків.

В дальшому Управа уреґулювала справу приймання нових хористів, при чому подається до відома зацікавлених, що в хорі крім одноразового вписового нема жодних місячних вкладок.

Управа розглядала питання назви хору, як теж справу репрезентативних національних костюмів для хористів, при чім велике зацікавлення викликає стилевий костюм української шляхти на дворі гетьмана І. Мазепи. Тих справ наразі ще остаточно не вирішено.

Управа запрошує українських співачок і співаків без уваги на їх родинний стан, вік і край народження — охочих співати в добрім мішанім українськім хорі Великого Ню Йорку, щоб вже найближчого понеділка прийшли вписатися до Хору Українсько-Американської Молоді і взяли участь у пробі.

Проби хору відбуваються кожного понеділка між 8 — 10 год. ввечорі, в будинку УМСА 215 Вест 23 вулиця в Ню Йорку, між 7-ою та 8-ою Евеню в кімнаті ч. 202 на першому поверсі.

В. Б.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Дещо про культурно-освітнє життя

Два рухливі Т-ва на терені Рочестеру, а саме „Самопоміч" і „Пласт", влаштували в дні 12 січня ц. р. „Маланчин вечір".

Імпреза була настільки оригінальна, що її програма не обмежувалась до самої танкової забави, але обіймала теж музично-вокальну часть, що вповні вдоволила приявних. В склад цеї програми входив між ін. скеч „Емігранти", укладу П. Зубрицького, квартет пластунок з оригінальним новорічним куплетом укладу п. Юл. Юркова.

Куплет подобався так, що пластунки мусіли ще як наддаток відспівати танго „Осінь".

Радник П. Зубрицький віддеклямував вдатно монолог під заг. „Чорт на вечерницях".

Гарний був теж танок моряків, не зле було „еспанське танго", а вже найкращим таки був танок „Гуцулка"! На тлі мальовничого краєвиду, що представляв наше гірське село, танцювали справно наші гуцулки і гуцули в строях підібраних можливо найвірніше серед тутешніх обставин. Гуцульський краєвид намалювала по-мистецьки п-ні І. Твердохліб і він тепер крикрашує сцену в домівці „Самопомочі".

Одно тільки не дописало — а саме: патефон, кращий був би фортепіяновий супровід.

По год. 12-ій музика заграла „Многоліття", а голова Укр. Нац. Хору п. Чорнобіль від імени забавового комітету склав новорічні побажання всім приявним.

Відрадним явищем було, що на цю імпрезу, влаштовану новоприбулими, загостили теж деякі з старих іміґрантів і так може з Новим Роком започаткували кращі взаємини між одними і другими.

Дня 20 січня ц. р. відбулись перші річні Загальні Збори Т-ва „Самопоміч", відділ в Рачестері.

Із звіту уступаючого Виділу дізнались ми багато потішаючих фактів, як напр. те, що Виділ має вже 133 члени, що від початків вересня 1951 міститься у наймятій домівці, де є теж заля зі сценою, яка може помістити до 200 осіб. У тій домівці найшли приміщення теж Т-вя „Пласт", „Укр. Нац. Хор, СУМ та „Спортове товариство".

Відділ подбав про 2 більярди та „пінґ-понґ" для розваги молодих членів — а для культурно-освітніх цілей заложив бібліотеку та постарався про реферати з різних ділянок знання. Заходом Відділу відбулось з початком вересня 1951 святочне „Відкриття домівки", на яке прибув з Централі п. д-р Фединський та заявив, що такої домівки міг би позавидувати Рачестерові не один відділ — а Централя в Ню Йорку досі не має і такої! Висловився теж з великим признанням про працю Укр. Нац. Хору під проводом п. інж. Матковського.

Крім того, Відділ влаштував свято Покрови — УПА, дав почин і перевів антикомуністичну маніфестацію, влаштував Листопадове свято та дає впродовж року 3 забави, в цьому 1 пікнік.

В часі свят Різдва члени „Самопомочі", „Укр. Нац. Хору", „Пласту", „СУМА" та „Спортового Т-ва" заколядували на УКК 317 дол. 50 центів.

Із звіту фінансового референта дізнались ми, що Т-во мало у звітовім році оборотів на 18.457 дол. 09 центів. Готівки в банку (на купно власного дому) має Т-во 589 дол. Рухомостей має Т-во вартости 1310 дол. 95 центів (вже по частинній амортизації).

Із звіту референта суспільної опіки почули ми, що Відділ розгорнув також широку діяльність харитативну в цілі несення помочі оставшим ще в Німеччині скитальцям, які не мають даних для переселення їх в заморські краї.

Зі звіту голови Т-ва п. М. Снилика виходить, що Управа зорганізувала новий відділ У.Н.С. при „Самопомочі" та що гостюючий тут хвилево п. Герман, головний секретар У.Н.С., висловив своє признання за вміле та совісне ведення відділу, що нараховує вже 39 членів.

Як частинне признання за таке зрозуміння обов'язку Заг. Збори по відповідним внеску Контр. Комісії (яка протягом року аж 3 рази провірювала діловодство Т-ва) вибрали поновно дотеперішній Виділ. Тому, що п. Бах відмовився за браком часу, вибрано на його місце п. Мст. Плескача і доповнено Виділ ще одним членом, а саме: П. Зубрицьким.

Цілість звіту дала незбитий доказ, що Управа Т-ва під проводом Голови п. М. Снилика працювала надзвичайно уміло та з великою саможертвенністю для добра загальної справи.

Петро Зубрицький

ЧЕРГОВА ДОПОВІДЬ В НТШ

В суботу дня 2-го лютого ц. р. о год. 6 веч. виголосить в приміщенні НТШ в Ню Йорку, 50 Чорч Ст. кімната 252, д-р Іван Лисяк-Рудницький доповідь на тему: „Михайло Драгоманов. Причинок до розвитку політичних ідей у Східній Европі". Гостям раді.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

427.00 долярів з коляди на Н.Ф.

Місто Сиракюз в цьому році особливо відзначилось у зборі коляди, надіславши до Народного Фонду 427.000 долярів.

Коляду збирали: Пані Софія Миколаєвич, пані Михайлина Олійник і панове — д-р І. Завадикут, Ст. Грицак, Зеновій Євчук, Микола Годжак, Іван Слонський і П. Засць.

Особливий успіх мали пані — Миколаєвич та Олійник, зібравши разом понад 200 долярів.

Усім — велике признання і щира подяка.

● 50 років переживає чужинцем Филип Ціммерман, що живе в Брукліні, під Ню Йорком. Він походить з Австрії, має 68 років життя. Він мусів зареєструватися як чужинець разом з новоприбулими „діпістами". Двоє осіб з Італії зареєструвалися після 29 років перебування в ЗДА.

● Фармер Тефт Айзенгавер з місцевости Чатсворт, у стейті Джорджія, заявив, що він голосуватиме на сен. Естеса Кіфовера. Сен. Кіфовер походить з стейту Теннесі, отже з сусідства фармера.

Не можна мовчать!

(Закінчення зі сторони 2)

Так, це для них найбільш відповідна назва. Це ж вони — ті, що „усе дивились та мовчали та мовчки чухали чуби" в той час коли не раз одним словом, одним рухом могли б підтримати велику правду або, навпаки, знищити якесь зло, дати сатисфакцію людині, що має рацію, а передусім одним словом „так" — врятувати свою людську гідність". Така гірка правда, що виявилась у повідомленні про стан Народного Фонду і ми думаємо, що такий стан лишиться й надалі. Але наша репрезентація, наш Український Конґресовий Комітет думає інакше: він має не захитану віру до громади, яка його обрала, він певний, що всі українці Америки допоможуть виконати намічений плян і Народний Фонд матиме запляноване 250 тисяч долярів. Він має перед собою численні, одностайні виступи всіх українців на захист своєї Батьківщини і він вірить, що всі українці виконають свій громадський обов'язок. Саме тому він відклав остаточне замкнення Народного Фонду аж до кінця лютого. Тож лишився місяць. Хай же кожен подумає, який авторитет серед чужинців матиме наша репрезентація, коли його власна громада не виконає наміченого пляну. Хай кожен подумає про наслідки, коли авторитет нашої репрезентації підірвемо ми самі. Хай кожен, хто прочитає цю нашу гірку правду, розкаже про неї тому, хто не читає часописів, розкаже своєму сусідові, а той хай перекаже її кожному своєму знайомому і додасть: ми мусимо дати 250 тисяч долярів до кінця лютого, бо цього вимагає плян праці нашої репрезентації!

НОВІ ВИДАННЯ

Володимир Січинський. — Пам'ятки української архітектури. — Филаделфія. В-во „Америка", — 1952, Ст. 64. Зміст: Ротонда в Херсонесі 600 р. Церква VIII ст. в Керчі. Десятинна церква в Києві. Свята Софія в Києві. Золота Брама в Києві. Чернігівський Спас. Соборна церква Печерської Лаври. Видубицький манастир. Золотоверхий манастир. Церква св. Пантелеймона в Галичі. Бібліографія. Книга має багато ілюстрацій.

Микола С. Чарторийський. — „Від Сяну по Крим". (Спомини учасника ІІІ похідної групи-південь). Ню Йорк. 1951. 224 стор.

Доц. Д-р Лев Ребет. — „Формування української нації". Мюнхен. В-во „Сучасна Україна" 1951. — („Мала політична бібліотека".) — 60 стор.

Залеський Осип. „Короткий нарис історії української музики". Филаделфія. Популярна бібліотека „Америки", ч. 3. 1951 ст. 20.

о. Андрій Мельник. — „Ісус Христос у світлі фактів і документів погансько-жидівського світу в трьох перших століттях". Филаделфія. Популярна бібліотека „Америки". 1951. Стор. 16.

„Наша Культура". — Науково-Популярний Місячник Української культури. ч. 1 (166) і ч. 2 (167). Вінніпеґ 1951.

„Новий місячник „Наша Культура" — новий тільки місцем своєї редакції, — ми його довгі роки видавали вже на західньо-українських землях під тією ж назвою та назвою „Рідна Мова". Обидва ці журнали, що видавалися на рідних ремлях за редакцією проф. І. Огієнка, в свій час мали велике значення для популяризації українознавства серед найширших мас українських читачів. Відновлена „Наша Культура" в Канаді в наші часи має особливі завдання: — популяризувати справжню українсько-християнську культуру, не спотворену большевицьким поганством, ширити українознавчі знання між українцями на еміграції, зокрема серед молоді, цим самим спинити процес винародовлення, денаціоналізації і виховувати серед молоді любов до рідної культури і до рідного поневоленого народу — творця цієї високої культури. У перших двох числах уміщено такі статті і матеріяли: — Митрополит Іларіон: „Символ Віри, його повстання і історія. — Петро Одарченко: „Переклади Лесі Українки з Біблії (стаття і самі тексти Біблії в перекладі Лесі Українки). Константин Віда: — „Ідеологія" совєтської літератури". К. Антонович: „Тридцятьліття Українського Вільного Університету. — В. Козуб: „Початки українізації церкви на Полтавщині. Олександер Оглоблин: Перша друкована звістка про „Историю Русов", — А. Романенко: „Спомини із життя на Холмщині". (1939-1944 рр.). Хроніка нашого культурного життя. Річна передплата 2.50. Адреса:

"Nasha Kultura", 804 Magnue Ave., Winnipeg. — Canada.

Ukraine and Poland. A memorandum of the Ukrainian National Council to Mr. Dean Acheson. Augsburg. Ukrainian Information Bureau. 1951, 14 стор.

У цій брошурі Українська Національна Рада вмістила текст свого меморандуму до Секретаря стейту Діна Ачесона в справі українсько-польських відносин і зокрема на захист українських земель від польських претензій. Текст цього меморандуму вже друкувався в українській пресі.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті.

ГРИЦЬ ЗАЗУЛЯ В ПЕКЛІ.

— Ой, за віщо ти мене так тяжко мучиш?

— Бо ти великий грішник, навіть Національного Датку не платив!...

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

ЛИСТА ч. 28 (по день 6. грудня 1951.).

(Докінчення)

НЮ ЙОРК:

Амстердам: д-р Тарас Антонович $10; Іван Пастернак $5.
Асторія: Об'єднаний Комітет Укр. Організацій з листопадового свята $10.
Бронкс: Петронеля Ваторфальовий $5; Роман Свистун $10.
Бруклин: По $10: Дмитро Бакевич-Щуковський, Володимир Душник (на маніфестації), Габр. Пирожек, Євген Приходько; Петро Білецький $2.
Боффало: Іван Когут $10.
Іст Медов: Яким Курчак $10.
Ню Йорк Сіті: Орест Клюфас $20. По $10: Лев Ясінчук, д-р Волод. Калина, Стан. Козопас, Надія і Сергій Литвиненко, Степан Пшик, Степан Сухан, Семен Вішка; Василь Комінський $2.
Рачестер: Іван Богач $10.
Спайонк: Юрій Копистинський $10.
Джонсвил: о. Юрій Гнатишак $10.
Вайтстон: Стефан Гиса $5.

НОРТ КАРОЛАЙНА:

Релей: Д-р Марія Коропецька $10.

ОГАЙО:

Акрон: Василь Пулк $10; по $5: Іван Гошко, Стан. Моторович, д-р Франц Свістель.
Кемпбел: Ник. Стадник $10.
Кантон: По $10: В. Яцкевич, Василь Шкварок.
Клівленд: По $10: Іван Бойко, Іван Грін, Степан Максимович.
Моґадор: Михайло Судомир $10.
Толідо: Дмитро Медецький $50.
Янґставн: Укр. Об'єд. Організації з маніфестації (Т. Сесеняк) $683.91.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Алентавн: Укр. громада з листопад. свята $101.40.
Еликвіпа: Григорій Павлушок $5.
Еддистон: Василь Коцюба $10.
Филаделфія: Збірка на іменинах Мих. Петришина з ініціятиви пані Марії Головатої $36 (на УПА); по $10: Апольонія Галан, Марія і Євген Рудий (на капелю бандуристів).
Смитмил: о. Алекс. Циганюк $5 (на УПА).
Тайтусвил: Іван Бегень $7.
Вікс-Бері: о. Андрій Хлистун $20.

РОВД АЙЛЕНД:

Вест Бервік: Вас. Островський $10.

ЛИСТА Ч. 29 (по день 18 грудня 1951.).

КАЛІФОРНІЯ:

Лос Анджелес: д-р Мирослав Полотнянка $25.
Сан Франсіско: Від. Укр. Комітету з листопадового свята (Микола Бачинський) $40.50; капр. Зенон Казанівський $10.

КОННЕКТИКЕТ:

Ансонія: По $10: Теод. Федорович, Церковний Хор з листопадового свята, В. Пипюк.
Бріджпорт: Михайло Анзиґ $10.
Колчестер: Лідія Стрижаченко $10; Прокіп Вузель $5.
Ґлестонбері: Михайло Когут $25.
Гартфорд: По $10: Іван Цетрина, Василь Грицина, Іван Ремез.
Джевет Сіті: По $10: Микита Микитин, Степан Головатий.
Ню Бритен: Гр. Бариляк $10.
Ню Гейвен: Братство св. Аристратига Михаїла $25; Христина Масяк $20. По $10: Теодор Беднарчук, Володимир і Ніна Береза, Віталій Вілинський, Юрій Ґелсціінський, Григорій і Анна Гіна, Вас. Гачкевич, Марія Галущак, Іван Гончарик, Ілля і Марія Городецькі, Іван Гузач, Ростислава Яхницька, Осип Яхницький, Надія Кошак, Олекса Козловський, Антін Кравчук, Роман Криницький, Йосиф Кузів, Степан Квасюк, Михайло Латик, Михайло Лісевич, Лев Левицький, Лев Лисяк, Сильвестер Мілянський, О. і Н. Микитей, Василь Небелюк, Григорій Нестор, Петро Патриляк, Іван і Ольга Петруйчак, Михайло Плюсквак, Евдокія Попадюк, Іван Попадюк, Іван Попель, Софія Пушкар, Микола Салата, Іван Самояха, Богдан Снігурович, Іван Сова, Ярослав Шумило, Микола Шифурко, Теодор Василик, Онуфрій Возний, Еф. і Дарія Жарські; по $5: Марія Береза, Василь Березовський, Григорій Благодатний, Марко Гірняк, Осип Гірняк, Іван Корилович, Богдан Лесь, Іван Лучинський, Марта Олесницька, Ілля Похмурський, о. О. Рейнарович, Степан Садівський.
Сеффорд Спрінґс: К. Шик $5.
Віндсор: Петро Бусель $10.
Виллиментик: Теофіль Рокецький $10. В часі листопадового свята православної парохії на Народний Фонд зложили: по $2: Н. Ганчар, Василь Гірчиця, Гнат Корець, Анна Кучмак, Петро Кушнір, М. Смолка, Александер Соловій; по $1: К. Бандас, Йос. Судоба, В. Демешко, М. Добуш, М. Фемяк, Д. Ґалуш, П. Ярецька, С. Ющак, М. Качобок, Степан Кінчик, В. Кінчик, Кірак, М. Клавінс, М. Коновальчик С. Копець, Р. Лоренц, М. Лускаш, Р. Личак, М. Микитин, А. Наумець, Н. Науменко, Т. Оришин, о. Петро Петруш, П. Ратько, А. Савка, К. Савка, Григорій Скляр, М. Стенович, Г. Сторожук, Тео. Сидоренко, Омелян Веренько, Н. Залога. Решта дрібними.

ДЕЛЕВЕР:

Делмар: Володимир Мазур $10.
Вилминґтон: Дмитро Петровський $10.

ФЛАРИДА:

Маямі: Богдан Остапюк $10.

ІЛЛИНОЙ:

Шикаґо: д-р Василь Стефурак $30; по $10: д-р Алекс. Демчук, Евдокія Дзсмюк, Авксентій Хомич, Александер Гривнак, Йосиф Юзьків, Нестор Левицький, Йосиф Медвецький, Степан Петрик, Іван Шатинський, Волод. Захарко, Алекс Зеліско; по $5: Ст. Самар, Яків Білик, Петро Воглаїв.
Іст Ст. Луїс: Запорозька Січ (284 Від. УНСоюзу) $25;
Елмвуд Парк: по $5: Дм. Гой, Андрій Медзак, Марія Медзак, Іван Сітарський.
Гарвей: д-р О. Дорожинський $20.

ІНДІЯНА:

Ґарі: д-р Михайло Головатий $10.

КЕНЗАС:

Лейн: Богдан Музика $10.

МЕРИЛЕНД:

Балтимор: По $10: Тома Котик, Михайло Кравчик, Адам Марковський, Демян Стельмах, Василь Вірний, Михайло Захарків; по $5: Александра Іванович, Іван Малко, Іван Слободян.
Берлін: Петро Корженівський $10.
Куртіс Бей: Відділ УКК-ту з листопадового свята (п. Войтович) $25; по $10: Микола Баран, Юліян Монастирський; по $5: Андрій Блавцяк, Марія Шандровська.
Ілктон: Йосиф Сквозипіч $10.
Гарвуд: Олекса Рибак $10.
Лосбі: Іван Вітик $10.
Овинґс Калверт Кавті: Петро Свистун $10.
Порт Табакко: Микола Курніцький $10.
П. О. Стейт Санаторіюм: д-р Александер Плітас $10.

МАССАЧЮЗЕТ:

Амгерст: Осип Доскоч $5
Бостон: Іван Тороуз $10.
Гопдейл: Іван Фостаковський $10.
Джемейка Плейн: Дмитро Мельник $5.
Милфорд: Ілько Мелешко $10.
Селім: Михайло Кріль $8.

МИШИГЕН:

Бентон Гарбор: Михайло Свербінський $10.
Кросвел: Гр. Козар $5.
Дітройт: Ізидор Голик $25. По $10: Стефан Черниш, Роман Юшкевич, Марко Лепкий, Микола Макар, Василь Решетилович, Дмитро Волощук; по $5: д-р А. Задурович.
Гемтремк: Галина Курочка $5; Іван Мельник з уродин Гр. Василика на інвалідів і УПА $10.
Понтіяк: Іван Говенчук $25.
Савт Дірфилд: У часі листопадового свята на Народний Фонд зложили: по $5: Петро Басараб, Ольга Боднар, Андрій Мельник; по $3: Олекса Гранишин, Ол. Сельський, Григор Залужний; по $2: Михайло Луців, Гр. і Тетяна Матурняк, Лука Намака, Микола Рева, Іван Рій, Яків Романюк, Анна Залужна; по $1: Михайло Будник, Катер. Богуславська, Ол. Вутинський, Дм. Хрупалик, Теоф. Хрупалик, Іван Худзік, Марія Худзік, Вас. Дуда, Марія Корпіта, Григор Котович, Дан. Ковальський, Павлина Луців, Софія Мельник, оРз. Намака, Марія Онуфріїв, Петро Онуфріїв, Олександер Павлюк, Ольга Павлюк, Катерина Пилипець, Стефанія Рій, Марія Сарна, Анна Сорока, Марія Щирба, Анна Шевчук, Ксеня Шевчук, Марія Шевчук, Гр. Валько, Анастазія Вичічек.

МІННЕСОТА:

Міннеаполіс: По $10: Василь Дмитренко, д-р Микола Кушніренко; 134 відділ Провидіння, Василь Моцьо, Гілярій Паніж, Михайло Вовчик.

МІЗУРІ:

Гікмен Міллс: Параня Ремез $10.

МОНТАНА:

Гелен: Стефанія Лисаковська $10.

НЕБРАСКА:

Омага: По $10: д-р Євген Богачевський, Мирослав Кальба, Т-во „Карпати" (356 відділ УНСоюзу); по $5: Стефан Багрій, Петро Сітинський, Михайло Ставничий; по $2: Домініка Дзінґалова; Павло Труш $1.

(Продовження буде).

ПРО КОНЦЕРТ ЗОЇ ПОЛЕВСЬКОЇ В КАРНЕҐІ ГОЛ

Музичний критик з "Musical Courier" (January 1, 1952) пише про дебют челістки Зої Полевської в Карнеґі Гол у Ню Йорку, дня 16 грудня 1951, таке:

„Талановита українська челістка любить вживати тон помірної сили і з хвилюючими почуття кольорами, зокрема в повільних мелодіях.

В сюїті C Major Баха вона сплела витончену лінію. Гарне фразування було характерною особливістю її виконання концерту Дворжака, де вона подала зразки капризних ритмів та м'якість у швидких деталях. В програмі були ще транскрипції творів Фрескобальді і Шопена і п'єси — оригінальні твори — Казелли, Равела, Ревуцького, Айвазіяна. Партію фортепіяна виконував Микола Полевський. — Е. В.".

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА.
Від. 85 УНСоюзу

Повідомляю Шановних членів Братства св. Арх. Михаїла, від. 85 У.Н.Союзу, що вже незабаром вийду зі шпиталю. Дня 19 листопада 1951 я упав і зломав ногу. Від 1912 року я щиро працюю для Братства і У.Н.Союзу, що Ви всі добре знаєте. Головна Канцелярія і Ви самі мене потішали, щоб я не журився, як довго в шпиталі, своїми обов'язками, які я завжди старався сумлінно виконувати. Та на другий місяць я вже зможу скликати збори, що буде проголошено в „Свободі". Щиро дякую Вам за добре слово і терпеливість.

О. КОСТЮК, секретар
і касієр 85 відділу
та Окружний Касієр

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Місячні збори від. 47. відбудуться в неділю, 3. лютого, о год. 3. пополудні, в церковній галі. Просимо всіх членів прибути на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Уряд вибрано на рік 1952 такий: А. Малицька, предс.; М. Фісіль, кас.; М. Заблоцька, сек. Контрольори: О. Меньо, О. Хома.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЖИДІВСЬКИЙ НАУКОВЕЦЬ ВІДКРИВ СЕРЕДНЄВІЧНІ КНИГИ В АМЕРИЦІ

Ню Йорк. — Двадцять книжок, написаних ще в середніх сторіччях, відкрив в Жидівській Теологічній Семинарії при 122 вулиці й Бродвей — д-р Шраґа Абрамсон, знавець Талмуду. Він походить з Білостоку, на Білорусі. Відкриті тепер книжки не є повні, — тільки у фраґментах, одначе вони потверджують існування повних творів в давніх часах. Ці фраґменти закуплено в 1896 р. в бібліотеці синагоги в Каїро, в Єгипті, де вони находилися в таємнім сховку. Вони містять в собі матеріяли і вісті про життя арабів і вавилонців з-перед тисяча літ.

● Досі не віднайшли слідів 45 розбитків корабля Пенсилвенія, який загинув на Пацифіку серед бурі на початку минулого тижня. Кораблі, які виїхали з Сіятл пошукувати за розбитками, не найшли жадного сліду від корабля.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

АНДРЕЙ ЖУК, член Бр. св. Василія, Великого від. 364 УНСоюзу в Клівленд, О., помер дня 8. січня 1952 р. Покійний родився в Старжава, пов. Добромиль, Україна. Був одним з організаторів місцевої церкви. Полишив у смутку подружені діти, Івана, Миколу, Михайла, Марію, Йосифа, Розалію, Анну, Sally, Стефана, Jaye, внуки і правнуки. Похорон відбувся 12. січня з погребового заведення до гр. кат. церкви св. Ап. Петра і Павла на укр. цвинтар при участи родини, знайомих і членів. — В. И. П.
С. Білецький, секр.

ЮЛІЯН Голинський, довголітній член Тов. ім. Івана Франка, від. 372 УНСоюзу в Плейнфілд, Н. Дж., помер дня 20. січня 1952 р., в 72. році життя. Покійний походив з села Ляцьке Шляхоцьке, пов. Товмач, Україна. Полишив у смутку три дочки, два сини, 4 внуки і одного правнука. Покійний був предсідником довгий час і ніколи не відмовлявся від жертв на українські цілі. Похорон відбувся в середу 23. січня при участи родини, членів і знайомих до церкви Пресв. Богородиці, New Brunswick, N. J. ,відтак на Clover Leaf Cemetery. — В. И. П.
И, Ярема, секр.

о. ДМИТРО КРЕЦКА, довголітній член від. 288, У. Н. Союзу в Bethlehem, Pa., по довгій недузі упокоївся в Бозі дня 11-го січня 1952 р., в 66-ім році життя. Покійний походив з села Лукавиця, пов. Черновці, Україна. Лишив у смутку чотирьох синів і дочку. Похорон відбувся з церкви св. Петра і Павла на цвинтар св. Йосафата в Loverson, Pa. — В. И. П.
А. Данилюк, секр.

МИХАЇЛ КУРОЧКА, член 76 відділу УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., помер 22. січня 1952 р. Покійний походив з села Германів, повіт Львів, Україна. Похорон відбувся 25. січня з погребового заведення Литвина й католицької церкви св. Ів. Хрестителя при Мортон вул., в Нюарку. — В. И. П.
В. Салабун, секр.

ТАРЗАН, ч. 2762. Хірам запускається глибше.

Зовсім згублений серед поплутаних темних коридорів Хірам коло одного закруту завважав двері, які видавалися йому знані.

З признакою полегші він найшов камінь, що відчиняв двері, за якими він надіявся найти своїх друзів.

„Мені здається, що я увійшов не в ці двері" — він мимрив у збентеженні.

„Як ти, чужинче, приходиш сюди" — запиталася холодно Тіра — „до святині Тіри, королеви Гесі-Герів?"